

ДЕРЖАВНА РЕГУЛЯТОРНА СЛУЖБА УКРАЇНИ
(ДРС)

вул. Арсенальна, 9/11, м. Київ, 01011, тел./факс (044) 239-76-40
E-mail: inform@drs.gov.ua, Сайт: www.drs.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 39582357

на № _____ від _____ 20__ р.

РІШЕННЯ

про відмову в погодженні проекту регуляторного акта

Державна регуляторна служба України відповідно до Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» розглянула проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2016 р. № 821» (далі – проект постанови), а також документи, надані до нього листом Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України від 13.11.2024 № 04/01/01-11498/СЕД.

За результатами проведеного аналізу проекту постанови та аналізу його регуляторного впливу на відповідність вимогам статей 4, 5, 8 і 9 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» (далі – Закон), Державна регуляторна служба України

встановила:

пунктом 1 проекту постанови передбачається внести до постанови Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2016 року № 821 «Деякі питання ліцензування господарської діяльності з надання послуг у галузі криптографічного захисту інформації (крім послуг електронного цифрового підпису) та технічного захисту інформації за переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України» зміни, що додаються (далі – проект Змін).

У пояснювальній записці до проекту постанови зазначається, що цей проект постанови розроблено з метою приведення постанови Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2016 року № 821 «Деякі питання ліцензування господарської діяльності з надання послуг у галузі криптографічного захисту інформації (крім послуг електронного цифрового підпису) та технічного захисту інформації за переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України» (далі – постанова КМУ № 821) та затверджених нею Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з надання послуг у галузі криптографічного захисту інформації (крім послуг електронного цифрового

Державна регуляторна служба України

РІШЕННЯ № 494 від 18.12.2024

Підписав: Кучер Олексій Володимирович

Сертифікат: 6FA97849F1B2570D04000008869000025DF0300

Дійсний: з 12.06.2024 11:11:30 по 12.06.2025 11:11:30

підпису) та технічного захисту інформації за переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України (далі – Ліцензійні умови № 821) у відповідність до вимог Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» (далі – Закон про ліцензування) зі змінами згідно із Законом України від 02.10.2019 р. № 139-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення порядку ліцензування господарської діяльності».

Відповідно до пункту 2 проекту Змін пропонується Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з надання послуг у галузі криптографічного захисту інформації (крім послуг електронного цифрового підпису) та технічного захисту інформації за переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України, затверджені зазначеною постановою, викласти в новій редакції (далі – проєкт Ліцензійних умов).

Слід зазначити, що 15 листопада 2024 року набрав чинності Закон України від 10 жовтня 2024 р. № 4017-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про адміністративну процедуру» (далі – Закон № 4017).

Законом № 4017 були внесені зміни, серед іншого, до Закону про ліцензування в частині його приведення у відповідність до вимог Закону України «Про адміністративну процедуру».

З огляду на викладене, та враховуючи, що проєкт Змін викладається в новій редакції, він потребує суттєвого доопрацювання відповідно до Закону про ліцензування, з урахуванням змін внесених Законом № 4017.

Пропонуємо розробнику проєкту постанови звернути увагу, серед іншого, на таке:

Пунктом 2 проєкту Ліцензійних умов передбачається значна кількість термінів, що вживаються у цих Ліцензійних умовах.

З огляду на викладене, пропонуємо переглянути визначення термінів з метою їх скорочення.

Пунктом 3 проєкту Змін передбачається, що дія цих Ліцензійних умов поширюється на суб'єктів господарювання, які провадять ліцензовану діяльність.

Частиною першою статті 9 Закону про ліцензування визначено, що ліцензіат зобов'язаний виконувати вимоги ліцензійних умов відповідного виду господарської діяльності, а здобувач ліцензії для її отримання – відповідати ліцензійним умовам.

З огляду на викладене, пункт 3 проєкту Змін потребує доопрацювання з урахуванням частини першої статті 9 Закону про ліцензування.

Пунктом 5 проєкту Ліцензійних умов передбачається, що здобувачі ліцензії, або ліцензіати подають до органу ліцензування заяви про одержання ліцензії, про переоформлення ліцензії, зупинення, відновлення дії (повністю або частково) ліцензії, розширення чи звуження ліцензованої діяльності в паперовій або при наявності технічної можливості в електронній формі згідно додатків 1-4, 7-8 цих Ліцензійних умов засобами Єдиного державного вебпорталу електронних послуг,

у тому числі через інтегровані з ним інформаційні системи державних органів, користувачами якої є здобувач ліцензії або ліцензіат (далі – заява про ліцензування).

Водночас, відповідно до абзацу третього пункту 7 проєкту Ліцензійних умов у разі подання заяви про ліцензування в паперовій формі, така заява подається до органу ліцензування за формою згідно з додатком 1.

Проте, додатком 1 до Ліцензійних умов передбачена заява про отримання ліцензії.

З огляду на викладене, запропоноване пунктом 5 проєкту Ліцензійних умов, використання скорочення «заява про ліцензування» по відношенню до заяви про одержання ліцензії, про переоформлення ліцензії, зупинення, відновлення дії (повністю або частково) ліцензії, розширення чи звуження ліцензованої діяльності є не некоректним та не узгоджується із додатком 1 до Ліцензійних умов.

Відповідно до частини першої статті 10 Закону про ліцензування передбачено, що документи, подання яких до органу ліцензування передбачено цим Законом, можуть бути подані до органу ліцензування за вибором здобувача ліцензії, ліцензіата:

- 1) шляхом особистого звернення;
- 2) поштовим відправленням з описом вкладення;
- 3) в електронній формі в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Запропонований пунктом 5 проєкту Змін спосіб подачі заяв до органу ліцензування не узгоджується із частиною першою статті 10 Закону про ліцензування та потребує доопрацювання.

Крім того, слід зазначити, що Законом про ліцензування не передбачено звуження ліцензованої діяльності.

Таким чином, проєкт Ліцензійних умов потребує доопрацювання в частині виключення застосування термінології «звуження» по тексту та в цілому додатку 3, до Ліцензійних умов, яким передбачена заява про звуження провадження виду господарської діяльності.

Відповідно до пункту 4 частини першої статті 1 Закону про ліцензування **ліцензійні умови** – нормативно-правовий акт Кабінету Міністрів України, іншого уповноваженого законом органу державної влади, положення якого встановлюють вичерпний перелік вимог до провадження господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, обов'язкових для виконання ліцензіатом, та вичерпний перелік документів, що додаються до заяви про отримання ліцензії.

Слід зазначити, що проєктом Ліцензійних умов не передбачено переліку документів, що додаються до заяви про отримання ліцензії.

З огляду на викладене, проєкт Ліцензійних умов необхідно доповнити відповідним переліком документів.

Згідно з абзацом шостим пункту 9 проєкту Ліцензійних умов орган ліцензування забезпечує розгляд заяви про ліцензування у строк, що не перевищує 10 днів.

Звертаємо увагу, що відповідно частини восьмої статті 13 Закону про ліцензування, з урахуванням змін внесених Законом № 4017 строк прийняття рішення про видачу ліцензії або про відмову в її видачі становить десять робочих днів з дня одержання органом ліцензування заяви про отримання ліцензії.

Враховуючи викладене, абзац шостий пункту 9 проєкту Ліцензійних умов не узгоджується із частиною восьмою статті 13 Закону про ліцензування в частині строків розгляду заяви про ліцензування.

Пунктом 9-1 проєкту Ліцензійних умов передбачаються підстави для надання відмови у видачі ліцензії.

Пунктом 3 частини першої статті 3 Закону про ліцензування визначено, що державна політика у сфері ліцензування ґрунтується, серед іншого, на принципі дотримання законності шляхом того, що **виключно законами визначаються підстави для видачі ліцензії, залишення заяви про отримання ліцензії без руху, без розгляду, закриття провадження, відмови у видачі ліцензії, переоформлення ліцензії, розширення провадження виду господарської діяльності ліцензіатом, зупинення, відновлення дії ліцензії повністю або частково, припинення дії ліцензії повністю або частково і строки прийняття та набрання чинності рішеннями органів ліцензування.**

При цьому, пунктом 9-2 проєкту Ліцензійних умов передбачається, що саме зазначається у рішенні про відмову у ліцензії.

Слід зазначити, що пункт 9-2 проєкту Ліцензійних умов не узгоджується із частиною шостою статті 13 Закону про ліцензування та потребує виключення.

З огляду на викладене пункти 9-1 та 9-2 проєкту Ліцензійних умов потребують виключення.

Пунктом 9-4 проєкту Ліцензійних умов передбачається наступне: «Протягом одного робочого дня з дня прийняття рішення про видачу ліцензії, органом ліцензування вноситься запис до ліцензійного реєстру суб'єктів господарювання, що мають ліцензії на провадження господарської діяльності з надання послуг у галузі криптографічного захисту інформації (крім електронних довірчих послуг та електронної ідентифікації) та технічного захисту інформації, за переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України (далі – Ліцензійний реєстр), серед іншого, про анулювання ліцензії повністю або частково у разі подання заяви ліцензіатом про анулювання власної ліцензії повністю або частково».

Згідно з абзацом п'ятим частини першої статті 18 Закону про ліцензування органи ліцензування вносять до ліцензійних реєстрів рішення, прийняті органами ліцензування відповідно до цього Закону, крім рішень про залишення заяви про отримання ліцензії без руху, без розгляду, закриття провадження, відмову у видачі ліцензії, - наступного робочого дня після їх прийняття.

Крім того, слід зазначити, що у Законі про ліцензування із змінами, внесеними Законом № 4017, крім статті 21, слово «анулювання» замінено словами «припинення дії».

Отже, проєкт Ліцензійних умов та додаток 9 до Ліцензійних умов потребують доопрацювання в частині заміни слова «анулювання» словами «припинення дії».

Враховуючи викладене, пункт 9-4 проєкту Ліцензійних умов потребує доопрацювання з урахуванням зазначеного.

Частиною дев'ятою статті 9 Закону про ліцензування визначено, що вимоги ліцензійних умов мають бути обумовлені особливостями провадження виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню та, що в себе включають.

Слід зазначити, що проєктом Ліцензійних умов не передбачаються відомості про:

- доступність місць провадження господарської діяльності для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення;
- відсутність здійснення контролю за діяльністю суб'єкта господарювання у значенні, наведеному у статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та/або торговельних відносин з резидентами держав, що здійснюють збройну агресію проти України, у значенні, наведеному у статті 1 Закону України «Про оборону України».

З огляду на викладене, проєкт Ліцензійних умов потребує доопрацювання шляхом доповнення відповідними відомостями.

Водночас, зазначаємо, що Ліцензійними умовами, серед іншого, встановлюються зміст та форма опису документів, що подаються для отримання ліцензії.

Враховуючи вищевикладене, проєкт постанови не може бути погоджений у зазначеній редакції, оскільки проєкт Ліцензійних умов потребує суттєвого доопрацювання з урахуванням зазначеного.

Крім того, розробником під час підготовки проєкту постанови не дотримано вимог статей 4, 5 та 8 Закону.

Засадами державної регуляторної політики, визначеними Законом, встановлюється необхідність доведення регуляторним органом доцільності прийняття та впровадження в дію кожного окремого регуляторного акта.

При цьому, враховуючи вимоги статті 21 Закону, ДРС приймає рішення про погодження або про відмову в погодженні проєктів регуляторних актів з урахуванням як самого проєкту акта, так і супровідних до нього документів, визначених цим Законом, обов'язковим серед яких є, насамперед, аналіз регуляторного впливу цього проєкту акта (далі – АРВ).

Відповідно до вимог статті 1 Закону АРВ – документ, який містить обґрунтування необхідності державного регулювання шляхом прийняття регуляторного акта, аналіз впливу, який справлятиме регуляторний акт на ринкове середовище, забезпечення прав та інтересів суб'єктів господарювання,

громадян та держави, а також обґрунтування відповідності проєкту регуляторного акта принципам державної регуляторної політики.

Також зазначаємо, що наданий розробником АРВ до проєкту постанови не в повній мірі відповідає вимогам Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 11.03.2004 № 308 (далі – Методика).

Відповідно до пункту 5 проєкту постанови передбачено, що здобувачі ліцензії, або ліцензіати подають до органу ліцензування заяви про одержання ліцензії, про переоформлення ліцензії, зупинення, відновлення дії (повністю або частково) ліцензії, розширення чи звуження ліцензованої діяльності в паперовій або при наявності технічної можливості в електронній формі згідно додатків 1-4, 7-8 цих Ліцензійних умов засобами Єдиного державного вебпорталу електронних послуг, у тому числі через інтегровані з ним інформаційні системи державних органів, користувачами якої є здобувач ліцензії або ліцензіат (далі - заява про ліцензування).

Водночас в АРВ не проведено розрахунків витрат для суб'єктів господарювання, які подають заяви в паперовій формі. Зокрема, відсутні оцінки часу, необхідного для заповнення заяви, підготовки супровідних документів, друку, витрат на папір, пересилку. Для забезпечення повноти АРВ доцільно порівняти витрати на паперову та електронну форми подання заяв, розрахувати сукупні витрати суб'єктів, які користуються паперовою формою, та оцінити потенційні вигоди переходу на електронний формат.

Згідно підпункту 9-3 пункту 9 проєкту постанови, встановлено, що рішення про видачу\відмову у видачі ліцензії формується органом ліцензування з використанням програмних засобів Єдиного державного вебпорталу електронних послуг, іншої інформаційно-комунікаційної системи, що взаємодіє з Єдиним державним вебпорталом електронних послуг, або в паперовій формі, в залежності від способу подання заяви, та надсилається здобувачу.

У разі прийняття органом ліцензування рішення про видачу ліцензії програмними засобами Єдиного державного вебпорталу електронних послуг автоматично формується та надсилається здобувачу ліцензії або ліцензіату документ на оплату за видачу ліцензії. За відсутності технічної можливості документ на оплату за видачу ліцензії надсилається здобувачу ліцензії або ліцензіату органом ліцензування засобами електронної пошти.

Водночас в АРВ не зазначено, які саме витрати нестимуть суб'єкти господарювання для отримання ліцензії, зокрема, не вказана точна вартість оплати за видачу ліцензії, порядок її розрахунку чи можливі додаткові витрати.

Пунктом 11 проєкту постанови передбачається, що виконавці робіт залежно від заявленого виду послуг повинні мати відповідний освітній та освітньо-кваліфікаційний рівень.

Керівники виробничих та функціональних підрозділів повинні мати вищу освіту відповідного рівня та ступеня (магістр, спеціаліст) у сфері кібербезпеки

або захисту інформації або вищу інженерно-технічну освіту фахового спрямування відповідно до обраного виду послуг з додатковою підготовкою на курсах перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців з питань криптографічного захисту інформації за напрямом підготовки відповідно до обраного виду послуг або стаж роботи у галузі криптографічного захисту інформації за обраним видом послуг не менш як два роки.

Професіонали та фахівці повинні мати вищу освіту відповідного рівня та ступеня (магістр, спеціаліст, бакалавр, молодший спеціаліст).

Відповідно до цього суб'єкта господарювання будуть нести витрати на підготовку та кваліфікацію персоналу. Це включає витрати на навчання та підвищення кваліфікації керівників підрозділів, які повинні мати вищу освіту в сфері кібербезпеки або інженерно-технічну освіту з додатковою підготовкою в області криптографії. Крім того, необхідно покрити витрати на курси перепідготовки та сертифікацію для фахівців.

Однак відповідні розрахунки витрат на підготовку та кваліфікацію персоналу не відображені в АРВ, тому неможливо точно оцінити, як ці витрати впливають на фінансовий стан суб'єкта господарювання. Це ускладнює визначення реального фінансового навантаження на підприємство і потребує додаткових розрахунків та уточнень.

Згідно з пунктом 15 проєкту постанови, передбачено, що ліцензіат у галузі криптографічного захисту інформації повинен зберігати:

- примірники звітних (підсумкових) документів, розроблених під час надання згідно з ліцензією послуг у формі електронних (або паперових, у випадку, коли ці документи містять службову інформацію чи державну таємницю) документів протягом строку, визначеного у договорі між ним і замовником послуг, але не менш як п'ять років;
- договори оренди обладнання, що забезпечує надання відповідних видів послуг у галузі криптографічного захисту інформації (протягом п'яти років);
- документи (копії), що засвідчують перевірку власних та орендованих (у разі оренди обладнання) засобів вимірювальної техніки (протягом п'яти років).

Відповідно до цього суб'єкт господарювання, що надає послуги в галузі криптографічного захисту інформації, буде змушений нести витрати на зберігання та архівування документів. Зокрема, це включає витрати на організацію довгострокового зберігання примірників звітних документів (не менше п'яти років), що можуть бути у електронній або паперовій формі. Також передбачені витрати на збереження договорів оренди обладнання та документів, що підтверджують перевірку засобів вимірювальної техніки, які необхідно зберігати протягом п'яти років.

Окрім цього, суб'єктам господарювання доведеться витратити кошти на утримання архівів, а також на забезпечення безпеки цих документів, особливо

якщо вони містять службову інформацію або державну таємницю. Всі ці витрати є додатковими фінансовими зобов'язаннями для підприємства.

Відповідно до пункту 20 проекту постанови, передбачено, що здобувач ліцензії чи ліцензіат у галузі криптографічного захисту інформації повинен мати:

- власні або на праві користування засоби вимірювальної техніки та контролю і обладнання, допоміжні засоби, інформаційні (автоматизовані) системи та/або технічні засоби обробки інформації, що забезпечують надання відповідного виду послуг у галузі криптографічного захисту інформації відповідно до встановлених технологічних вимог, пройшли відповідно до вимог нормативної документації технічне обслуговування та перебувають у належному технічному стані.

Водночас в АРВ не було здійснено розрахунків витрат для суб'єкта господарювання, який надає послуги в галузі криптографічного захисту інформації. У суб'єкта господарювання можуть виникати значні витрати на придбання та утримання необхідного обладнання, засобів вимірювальної техніки, допоміжних засобів і інформаційних систем, що відповідають вимогам технологічних стандартів і забезпечують належне виконання послуг.

Це включає витрати на придбання, оренду або підтримку в належному технічному стані засобів вимірювальної техніки та технічних засобів обробки інформації, а також на забезпечення їхнього технічного обслуговування відповідно до вимог нормативних документів.

Крім того, суб'єкт господарювання повинен буде здійснювати регулярні витрати на перевірку та оновлення обладнання, що включає планові технічні перевірки, ремонти та заміну застарілих компонентів. Однак в АРВ не враховані ці витрати, що ускладнює точне визначення реального фінансового навантаження на суб'єкта господарювання.

Під час розгляду інформації, наведеної розробником у таблиці «Тест малого підприємництва» відображені розрахунки щодо мінімальної заробітної плати на 2024 рік, які ґрунтуються на застарілих даних, не відповідаючи вимогам Закону України про Державний бюджет України на 2024 рік. Це ставить під сумнів об'єктивність висновків щодо потенційного впливу на суб'єктів господарювання та заважає повною мірою встановити відповідність запропонованого регулювання принципу ефективності.

Згідно з цього рекомендуємо оновити розрахунки, використовуючи актуальні дані про мінімальну заробітну плату у погодинному розмірі, яка становить з 1 квітня - 48 гривень, щоб забезпечити точність і ефективність регулювання.

Відповідно до цього, слід виконати економічні розрахунки та відобразити їх у таблиці «Тест малого підприємництва» згідно з вимогами Додатка 4 до Методики.

Слід підкреслити, що факт відсутності належним чином проведеного фінансово-економічного аналізу запропонованих альтернатив не дозволить у

подальшому об'єктивно оцінити, наскільки обраний розробником спосіб державного втручання відповідає проблемі, що потребує врегулювання, та наскільки його застосування буде ефективним для її вирішення.

Інформуємо, що аналіз вигод та витрат показує соціальну та економічну доцільність запропонованого регулювання, допомагає оцінити вплив, який може мати регуляторний акт на інтереси різних груп (держава, громадяни, суб'єкти господарювання).

Виходячи з наведеного, за результатами розгляду проекту постанови та аналізу його регуляторного впливу встановлено, що проект регуляторного акта розроблений без дотримання ключових принципів державної регуляторної політики: ефективності та збалансованості, визначених вимогами статті 4 Закону, статті 5 Закону щодо викладення положень регуляторного акта у спосіб, який є доступним та однозначним для розуміння особами, які повинні впроваджувати або виконувати вимоги цього регуляторного акта та статті 8 Закону, в частині підготовки АРВ з урахуванням вимог Методики.

Враховуючи зазначене, керуючись вимогами частини четвертої статті 21 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», Державна регуляторна служба України

вирішила:

відмовити в погодженні проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2016 р. № 821».

**Голова Державної
регуляторної служби України**

Олексій КУЧЕР